

Možnost vyměnit si zkušenosti je k nezaplacení

Do zdárného konce dospěl kurz Instruktor praktického vyučování také na SOU a SOŠ SČMSD, Znojmo s.r.o., kde se uskutečnil pod vedením lektorů Mgr. Dany Andelové, zástupkyně ředitele pro teoretické vyučování, a Bc. Martina Bendy, vedoucího učitele odborného výcviku.

Zajímalo by nás, co vás vedlo k rozhodnutí pustit se do takového kurzu a jak jste vybírali účastníky.

Naše rozhodnutí uspořádat kurz pro instruktory praktického vyučování vycházelo z výsledků autoevaluace školy. Neustále se snažíme zlepšovat organizaci práce, materiální i nemateriální podmínky pro zajištění kvalitní výuky žáků v oblasti teoretické i praktické. Chceme podpořit zájem žáků o studium oborů vzdělání zakončených výučním listem a motivovat je k volbě těchto oborů vzdělání konkrétními aktivitami. Z pohledu školy není možné postupovat jinak, než že žákům zajistíme kvalitní výuku, tedy i kvalitní odborný výcvik.

Tuto část výuky realizujeme ve většině případů mimo budovu školy na smluvních pracovištích sociálních partnerů. Vzhledem k tomu, že těchto pracovišť je velké množství (65 pracovišť pro obory vzdělání s výučním listem) a zodpovědnost za výuku je mnohdy opravdu z velké části na instruktorech v reálných provozech, uvítali jsme možnost, nabídku NÚV, proškolení některé instruktory v rámci projektu Pospolu. Není možné najednou proškolení celou skupinu instruktorů, proto jsme se rozhodli nejprve oslovit instruktory odborného výcviku v gastronomických provozech. Nabídku kurzu jsme směřovali k dlouhodobým partnerům, s nimiž máme velmi dobrou spolupráci.

Kurz jste si rozšířili o dvě zajímavé prezentace. O co se jednalo?

Opět jsme vycházeli z našich potřeb a kurz obohatili o práci se žáky se specifickými výchovnými potřebami se zaměřením na poruchy učení, se kterými se v praxi nejčastěji setkáváme. V rámci tohoto kurzu si instruktoři mohli prakticky vyzkoušet, jak se cítí žák se specifickou poruchou učení, a byli informováni o konkrétních metodách, jak se žáky pracovat. Rozšíření se dále týkala oblasti první pomoci při úrazech na pracovištích. Instruktoři byli prakticky proškoleni, jak poskytnout první pomoc žákovi před příjezdem sanitky, dojde-li na pracovišti k úrazu.

Využili jste e-learningovou formu kurzu a pokud ano, do jaké míry?

S touto formou studia máme dobré zkušenosti, ve škole jsme jako pedagogové zvyklí využívat e-learning v práci se žáky. Účastníci kurzu však na tento způsob práce nepřistoupili. S ohledem k jejich pracovní vytíženosti jsme neměli dostatek času, abychom je naučili se v tomto prostředí pohybovat. Proto jsme využili e-mailovou komunikaci a práci s prostředím moodle jsme jim pouze zprostředkovali ukázkou, jak je možno realizovat moderní způsob vzdělávání.

Kolik osob a z jakých firem se kurzu zúčastnilo?

Do kurzu se nám přihlásilo 12 účastníků, zahájilo jej 9 instruktorů a dokončilo pouze 6. Oslovili jsme gastronomické provozy – hotely, restaurace, kavárny a proškolili jsme i 2 instruktory, kteří pracují se žáky v provozu přímo ve škole. Potvrdilo se nám, že sociální partneři se často nechávají slyšet, že touží po bližší spolupráci se školami a jsou připraveni se podílet na vzdělávání žáků větší měrou, ale v případě konkrétních činů – možnosti absolvovat kurz a blíže se seznámit s požadavky škol či legislativy – už tento zájem ustupuje.

Nastaly nějaké provozní obtíže? Například při uvolňování instruktorů zaměstnavateli?

Provozní potíže byly způsobeny právě špatnou zastupitelností instruktorů v reálných provozech. Stalo se nám dokonce, že někteří instruktoři v době mezi přihlášením a prvním

dnem konání kurzu stačili rozvázat pracovní poměr. Někteří instruktoři se nemohli zúčastnit všech dnů školení, důvodem byla opět jejich nepostradatelnost na pracovišti. Přesto i počet šesti instruktorů, kteří kurz dokončili, považujeme za úspěch. Vytíženost některých instruktorů je opravdu velká a mnohdy se kurzu nemohli zúčastnit jen proto, že zaměstnavatel za ně nenašel náhradu.

Jaké jsou vaše pocity a co se vám zdálo užitečné?

Pocity jsou vesměs kladné, i když jsme neřešili jen příjemné záležitosti. Kladné v tom smyslu slova, že dialog, který byl navázán, je přínosný pro obě strany. Škola měla možnost předat svůj pohled na to, jak by měla vypadat praktická výuka v podobě realizace ŠVP, tematických plánů, stavby výukového dne, požadavků na hygienu, BOZP, chování žáků atd. Užitečná je pro nás především zpětná vazba z reálných pracovišť, možnost dohodnout se na společných postupech a pravidlech a také na tom, že i instruktoři mohou zasahovat do učebních dokumentů a podílet se na jejich podobě. Viz úkol z kurzu – připravit tematický plán dle potřeb pracoviště.

Proč jste zvolili možnost strávit část třetího dne ve školních dílnách a školních provozovnách?

Bylo to hlavně proto, že ve školních provozovnách se žákům věnují učitelé odborného výcviku, kteří jsou zkušení a zvyklí naplňovat požadavky na výuku v souladu s tematickým plánem. Pracují s větší skupinou žáků a jejich práce je odlišná od práce instruktorů, kteří se kromě toho, že se věnují žákovi, musí plně věnovat i svým pracovním povinnostem. Mnozí instruktoři znají školní pracoviště jen zprostředkovaně, proto jsme jim chtěli umožnit poznat jiný způsob práce se žáky a umožnit jim položit konkrétní dotazy těm, kteří jsou se žáky v dennodenním kontaktu. Tato školní pracoviště nejsou jen cvičná, žáci jsou konfrontováni s realitou v podobě zákazníků, kteří jejich služeb využívají. Na reálné pracoviště jsme také zavítali a mohli sledovat práci se žáky v hotelovém provozu pracoviště Hotel Savannah Hatě.

Jaké jsou reakce účastníků z hlediska obsahu a potřebnosti kurzu pro jejich rozvoj? Dozvěděli se něco nového a pro ně užitečného?

Dle reakcí frekventantů usuzujeme, že jsou ochotni se v této oblasti dále vzdělávat. Překážkou je však mnohdy jejich pracovní vytíženost. Pokud by ovšem pro výkon pracovní funkce instruktor odborného výcviku (dále OV) byla podmínkou profesní kvalifikace, nebylo by nutné se touto otázkou vůbec zabývat a zaměstnavatelé by studium instruktorům museli umožnit, samozřejmě pokud by stále trval jejich zájem podílet se na odborné přípravě žáků.

Dozvěděli jsme se, že instruktorům chybí pedagogická příprava, často hledají způsob, jak poznatky zprostředkovat efektivně. Pracují ovšem se stejnými žáky jako učitelé teoretických předmětů, tudíž se stejně jako oni potýkají se stejnými problémy; počínaje motivací k učení či problémy dospívání, které žáci často řeší. Ukázali jsme jim, na koho se obrátit a jak postupovat v případě, že žáci nerespektují nastavená pravidla. Pro lepší informovanost obou stran jsme zavedli Deníky praxe, které slouží nejen k zaznamenávání jednotlivých dnů OV pro žáky, ale jsou zde i pravidla chování, hodnocení OV, cíl OV, BOZP... Chceme tím zvýšit motivovanost žáků a jejich nadšení pro zvolený obor.

V čem spatřujete přínos kurzu pro školu i pro samotné instruktory?

Přínosem je již samotné setkání teorie s praxí. Uvědomění si, že není možno vychovat kvalitního odborníka ve sterilním prostředí školy. Stejně tak nelze být odborníkem bez kvalitní teoretické přípravy a chuti žáků se vzdělávat. Není možné něco jiného učit ve škole a něco jiného v praxi. Škola může mít sebelepší učební dokumenty, propracované tematické plány, ale bez lidí, kteří je budou chtít uplatňovat v praxi, to prostě nejde. Instruktoři by měli ctít pravidla školy – školní řád, pravidla hodnocení, pravidla pro omlouvání žáků. Instruktoři mají možnost upozornit na sociálně patologické jevy a řešit je. Prostě nenechávat si problémy pro sebe nebo je nechat žít svým životem. Zájem o žáka se vždy vyplatí.

Měla by vaše škola zájem tento kurz v budoucnu dále využívat?

Určitě ano, ještě máme celou řadu neproškolených instruktorů. Bylo by ideální proškolit všechny instruktory, ale to nebude vzhledem k počtu sociálních partnerů reálné. Máme samozřejmě i jiné možnosti, jak instruktory informovat o dění ve škole. S pedagogickou dokumentací je seznamujeme prostřednictvím učitelů odborného výcviku nebo vedoucích metodických komisí. Realizujeme pravidelné kontroly na pracovištích OV, spolupracujeme na přípravě dnů otevřených dveří. Ale možnost setkat se s ostatními instruktory, kteří řeší podobné problémy, nebo možnost vyměnit si zkušenosti, je k nezaplacení.

Kurz Instruktor praktického vyučování si vyzkoušeli také na SOU a SOŠ SČMSD, Znojmo s.r.o.

